

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "
Nrul de Duminică
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Măca uluza 2-3.
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Furtuna se apropie.

Cât de desolantă e priveliștea ce oferă azi — abia după șase luni dela perioada de declamațiune pentru desarmare, dela stăpânirea curentului de mondială înfrățire — spiritul public al Europei, vânzolit de groaza catastrofei generale ce stă gata să se declare în cea dintâi clipă a unei nesocotințe diplomatice.

Străbate uruit de tunuri, pas greu de armate, — vuiet de furtună ce s'apropie. Mobilizarea corpurilor de armată în desfășurarea ei lavinară azi-mâine va cutropi pământul Serbiei. Limbile de foc ale cëlор dintâi tunuri trase vor incendia poate Europa întreagă, și marile interese de viață ale popoarelor vor fi jertfite, binefacerile culturii și ale civilizației nimicite, eflorescența artelor distrușă.

De șase luni decând conflictul austro-sârb ține în extremă încordare spiritul public în Europa, primejdia războiului n'a fost evocată niciodată cu atâta probabilitate ca acum, în urma răspunsului de Duminică al Serbiei. Tonul rezolut al acestui răspuns, arată deslușit că Serbia e decisă pentru toate eventualitățile.

Două sunt motivele cari determină această atitudine curajoasă a Serbiei. Unul, fără îndoială, fireasca ei revoltă sufletească împotriva manifestațiunii dreptului celui mai tare, situațiunea ei tragică de-a fi robită intereselor economice ale monarhiei, trebuind totodată să renunțe la nădejtile ei de-a putea căpăta odată Bosnia și Herțegovina,

cari țerișoare n'o să mai formeze la deschiderea testamentului Omului Bolnav partea ei de lăsământ; celalalt, care constituie o primejdie gravă pentru pacea Europei, e — sprijinul ce îl oferă destul de fățis Rusia.

Rusia exploatează situațiunea în Balcani pentru a face nesigură pacea ce și de altmintrelea e destul de șubredă decând cu redeschiderea chestiunii balcanice. Cauza atitudinii Rusiei se distinge clar, ea țintește la reabilitatea ei în ochii slavilor balcanici.

Dupăce în războiul japonez Rusia a fost deplin îngenunchiată, era neîndoios, că țarismul va căuta un nou teren pentru fructificarea aspirațiunilor sale. Europa îndură azi urmările fatale ale învingerii japonezilor, și bine înțeles în primul rând Austro-Ungaria. Anexarea Bosniei și Herțegovinei a deschis poartă largă în Balcani, aspirațiunilor panslave. În felul acesta se explică atitudinea provocatoare a Serbiei față de puternica ei vecină, care formal are toată dreptatea de partea ei.

Când Rusia a cedat prin convențiunea secretă dela 18 Martie 1877 Austro-Ungariei, Bosnia și Herțegovina, în schimbul consimțământului Majestății Sale Francisc Iosif I ca Rusia să răpească românii Basarabia, n'a fost nici o vorbă ca mai târziu Austro-Ungaria să-i cedeze Serbiei o limbă de pământ din cele două țerișoare. Cercurile politice ale monarhiei au deci tot dreptul să se indigneze de atâta duplicitate din partea Rusiei, mai ales, că nu mai departe

decât în recentul său mare discurs asupra politicii externe Iswolsky a declarat în Dumă că: Rusia a recunoscut Austro-Ungariei prin tratate dreptul de a anexa Bosnia și Herțegovina, fără de a da despăgubiri teritoriale Serbiei. Apoi dacă cu toate acestea, Rusia nu vrea să recunoască acele legături — zice »N. Fr. Presse« — nu-și respectă cuvântul dat și ațâță la războiu, expunând pacea dintre Austro-Ungaria și Serbia la o criză de tot gravă.

Un reviriment fatal poate să deslănțuiască în toată clipa urgia războiului asupra noastră. Nu putem pătrunde în tainițele cabinetelor de externe, dar semnele rele vestesc de pretutindeni furtuna.

Serbia are deja subț arme peste 150.000 de soldați, provăzuți cu cele mai excelente puști Mauzer. Înaintea tunurilor ei sburdă 4000 de cai importați din Rusia. Cazarmele și arzenalele sârbești sunt pline de bombe, cari se vor împărți bandelor. Dacă mai adăugăm cei 50.000 de soldați ai Muntenegrului, precum și vre-o câteva zeci de mii voluntari ruși, parte deja sosiți la Belgrad, — vom înțelege că puterea armată a Serbiei azi deja nu mai e de disconsiderat. Monarhia va trebui să ridice împotriva Serbiei o armată cel puțin îndoit de mare, ca să aibă sorți sigure de izbândă, — ne mai amintind și anevoințele unei lupte date pe un teritoriu aproape necunoscut generalilor austro-unguri.

Sunt incalculabile complicațiunile grave ce s'ar provoca în Europa întreagă pe urma unui războiu austro-sârb. Dar tocmai oro-

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Note de drum.

De Sever Secula.

Trenul merge cu o mare viteză, străbătând câmpia ungurească.

Jocul soarelui cu norii ușurei aruncă umbre discrete și luciri scilpitoare de lumină, pe câmpul de primăvară. Lanurile verzi se pleacă în bătaia vântului; iar legănarea lor se pierde în depărtare, într'un albastru fumuriu. Par'că fuge câmpul și noi stăm pe loc...

Sate cu case albe, cu acarete, drumuri late, ce se încrucșează, ne trec pe dinaintea ochilor. Sunt sate mândre și bogate; sate românești, din granița neamului nostru dinspre inima unghurimii.

Mori de vânt învârtesc mâinile lor uriașe, în bătaia vântului.

Trecem un râu — țâfnos în cursul lui, cu maluri stâlcite, trecem peste Tisa. Sosim la Seghedin.

Oraș vestit e *Seghedinul*, din pricina unui potop, — ca pe vremea răutății, vremea lui Noe; și a unei... temnițe, — ca în Sтамбуl.

N'avem cătare aici — har Domnului! Dar mulți am avut și om mai avea pe-aici.

Trecem, deacum cu trenul, peste *pusta* nispooasă, împănată în câte-un loc cu șiruri de salcâmi și cu câte-o oază de vegetație frumoasă cum e la *Palics*, stațiune balneară, împădurită artificial, oază, în sahara maghiară?

Ajungem seara la stațiunea *Gombos*. Intre

Gombos și Erdöd, *trecem Dunărea cu pluta cu motor.*

Intreg trenul — număr fix de vagoane și locomotiva — intră pe pluta prevăzută cu șine, cari sunt în legătură cu șinele de pe mal, fixate pe un podeț. Pluta cu motor, dupăce s'au desfăcut încheierile ei dela mal, pornește la drum pe niște rotile ce se învârtesc și înaintează pe sârme foarte groase întinse din mal în mal. Dupăce trece trenul, sârmele se lasă în adâncime, ca să nu împiedece vapoarele în drumul lor de apă.

Am ajuns cu această transbordare, în »părțile adnexe«, — în vechiul banat croato-slavon.

E noapte. Somnul e dulce...

Dimineța...

Ținutul, prin care trecem seamănă cu pământul meu drag, din vechiul Zarand. Delușoare și pădurițe... și o bisericuță modestă pe-un vârf de colină, iar la deschizătura drumului de țară, între dealuri se respiră satul.

Trenul apucă pe râul Sava în sus.

La dreapta, o limbă de pământ ieșită din apă, se înalță un castel »mohorit de vremuri«, »un Burg« cu patru bastioane.

Nu sunt rare rămășițe de-acestea pe această linie graniță din vechime.

Din cetăți de acestea se apăra țara de turci și era jefuită vita iobagilor.

Defilează orașe mari, și gări cu inscripții nu chiar ungurești; în loc de »Kimenet«, e scris: *izlaz*.

Ținutul e mai mult sterp. Sunt aproape conformațiunile stâncoase dalmatine.

Satele sunt cu casele grămădite, răzimate una de alta, cu scări și balcoane primitive, cu etaje

de lemn. Pământ lucrat e puțin, căci natura n'a fost darnică. Urme de mâini harnice totuși se văd, pe câte un petec de pământ.

Trecem un pod. Trenul fluieră. Se vede în cale un oraș mare.

Sunt o ele șase și jumătate, dimineța. Suntem în luna Maiu. E senin cerul...

Sosim în »Zagrebu«.

Zagreb.

Din gara mare și frumoasă, intrând în oraș, întâlnești, o piață cu clădiri monumentale — Piața *Franz Josef*. Din piață treci în parc; un parc care cuprinde mijlocul lui »Zrijnski trg«, podoba orașului. În colțul »trg«-ului se găsește casa națională a croaților: *Starcevic-Dom*.

Aici e localul central al vieții culturale a celui mai înaintat popor dintre slavii sudici.

În alea din târgul lui *Zrinyi* găsesc, printre flori și copaci, nemuriți în busturi kneazii și banii croaților, straje de marmură, pentru conștiința națională.

Iată, numele kneazilor cari azi nu au urmași de soiul lor:

Kneaz Krsto Frankopan
(1482—1527)
Andrija Meladici hr. sliкар
(1522—1583)
Clovio Clovici
Nicola Jurisici
(1532).

Tot în acest parc sunt două clădiri, modeste dar plăcute ca înfățișare, *muzeele naționale*, în

ile catastrofei imenze vor trezi conștiința noastră în cercurile diplomatice, și poate se va găsi expedientul fericit al păcii. »Liniște și răbdare«, e lozincă diplomației austro-ungare, a zis d. Aehrenthal, — aceasta lozincă să călăuzească noul demers al monarhiei, căci nu e de demnitatea unei puteri atât de mari ca Austro-Ungaria să se manifesteze brutal față de o rivală mult mai mică, cum e Serbia. Să-și dea deținătorii destinelor monarhiei seamă de marea răspundere ce o au față de popoarele ei, căci nu-i unul singur dintre aceste popoare care să se însuflească pentru un asemenea războiu. Și mai ales noi românii nu, căci zădarnic am jertfit hecatombe de vieți pentru mărirea tronului și a împărăției, în multe războaie câte-au viscolit în veacul trecut, — tot mai aprigă ne încinge urgia aspirărilor, tot mai grele obezi făuresc naționalității noastre stăpânirile ungurești, — și toate acestea din mila și încuviințarea Celui pentru care odată știam să murim cu însuflețire...

Proces disciplinar. Lumea va fi în curat cu aceea, că cine a stat la spatele lui Măglaș de tristă memorie, stă și la spatele bandei care a finanțat furtul manuscriptelor părintelui protosințel Ciorogariu din redacția »Tribunei«, în conacul dat de un iudă ce poartă reverendă și învață morală pe alții, feciorilor de răspântii.

Părintele Ciorogar nu s'a estins în declarațiile sale de ieri și asupra consecințelor furtului.

O parte din manuscripte tot a ajuns în posesia guvernului, direct, prin feciorii din Arad, ori indirect prin cei din Caransebeș, nu se știe, a nume o filă din manuscriptul articolului »Atentatul din Caransebeș« din Nr. 72/908 al »Tribunei« în care se susține, că guvernul n'are dreptul de dispoziție în afacerile autonome ale bisericii ci numai dreptul de control. Pe baza acestor acte ale lui Pilat, guvernul a retras plata de director seminarial a părintelui Ciorogar, după aceea iar a pus-o în curgere, dar acum din nou a luat demersurile disciplinare împotriva părintelui Ciorogar și încă în tempo accelerat, bagseama este mare zorul pentru decapitarea sa.

Gazdele tuturor Maglașilor sunt români.

D Bienerth contra concesiilor militare. În ședința de ieri a Reichsrathului primul-ministru austriac d. Bienerth o declarat că ieste în potriua oricărui concesiuni militare către unguri care ar putea atinge unitatea și valoarea militară a armatei. Chestiile militare nu pot fi rezolvite decât în *colaborare cu factorii constituționali și fără nesocotirea Ausiriei*. Declarațiile sale au fost primite cu aplauze.

Pentru ce a fost d. Kristóffy la M. Sa? Audiența de dăunăzi a d-lui Kristóffy la M. Sa împăratul și la prințul de coroană a stârnit curiozitate și senzațiune. S'au făcut multe combinații asupra ei, dar acuma scopul ei este cunoscut. D. Kristóffy a fost autorizat de fostul prim-ministru Fejérváry ca să ceară M. Sale și prințului de coroană învoirea de-a publica actele și documentele privitoare la căderea guvernului trecut, prezidat de d. Fejérváry și la venirea la putere a actualului guvern. Camera a hotărât să puie la ordinea zilei o propunere a deputatului Nagy privitoare la activitatea guvernului trecut. Membrii fostului guvern au temerea că onoarea lor personală va fi atinsă în discuțiunea asta și doresc să se apere cu actele amintite. Se pare că M. Sa a acordat cererea fostului guvern. D. Fejérváry a vizitat în mai multe rânduri pe fostul ministru Lányi în aceiaș afacere, pentru a coordona actele. D. Fejérváry a primit dela M. Sa împăratul o scrisoare autografă prin care îl felicită cu prilejul aniversării sale de 75 ani care s'a împlinit în 15 l. c.

O broșură contra concesiilor militare. »Der militärische Ausgleich« (»Compromisul militar«) e titlul unei broșuri apărute în Viena care spune că ungurii cari abea fac 10% din populația imperiului nu au dreptul de-a cere drepturi particulare în armată.

Corpurile legiuitoare române.

Camera.

Ședința dela 2 Martie n. 1909.

Ședința s'a deschis la orele 2 jumătate sub președinția d lui M. Orbanu, vice președinte.

D. Pietraru repetă cererea făcută ministerului de interne de a i se pune la dispoziție circularile trimise de acest minister, cu privire la introducerea muncitorilor străini în țară.

Comisiunea istorică a României.

Se ia în discuție proiectul pentru înființarea unei comisiuni istorice a României.

În discuția generală ia cuvântul d. N. Iorga. D-sa spune că s'au dat prea multe atribuțiuni comisiunii ce se înființează, și mijloacele budgetare sunt prea mici. Numirea membrilor se va face de ministrul instrucțiunii ceea ce este un rău, fiindcă ministrul nu este specialist în istorie și nu va putea face o bună alegere.

Se cheltuiește pe lefuri și diurne o sumă de 10 mii lei pe an, iar pentru tipărirea cronicelor și a documentelor nu rămâne decât ridicola sumă de 10 mii de lei. Apoi controlul polițienesc la care vor fi supuși oamenii de știință, îi va depărta de această comisie.

În scurt, proiectul este o operă de politicism care nu va da nici un rezultat altul decât de a introduce politica și în știință.

D. I. Bianu arată că multe din cronicile noastre au ediții foarte slabe. Inițiativa particulară a făcut ce a putut, și d. Iorga însuși a tipărit, — cu ajutorul d-lor Filipescu și Calimachi, — o serie de documente. Trebuie să se tipărească o ediție complectă și definitivă, în conformitate cu progresele actuale ale științei. De aci a pornit ideea proiectului în discuție.

Pe lângă asta, la Academie sunt o mulțime de documente, cari nu pot fi întrebuințate decât de un număr excesiv de oameni și cari trebuiesc tipărite.

D. Iorga se supără de controlul pe care-l va exercita președintele comisiunii. Dar așa se face în toată lumea, — operă colectivă. Individualitățile așa de bine înzestrate ca d. Iorga sunt rare...

Se vor tipări numai 30 de coale pe an, tocmai ca să se tipărească mai bine. Proiectul merită aprobarea camerei. (apl.)

D. Take Ionescu spune că ministerul instrucțiunii este foarte încărcat cu diferite lucrări.

De ce nu se dă această lucrare Academiei Române, a cărei competență n'o discută nimeni.

cari se păstrează relicvii istorice dela eroii naționali și din luptele grele din trecutul războinic..

Pe-o culme de deal se ridică orașul vechi.

Jos, între parc și deal este piața cea mare a orașului, având în mijloc statuia călare alui *Ielacici*, în bronz.

Ielacici e cu sabia întinsă, arătând, parcă, drumul spre... Peșta.

Pe ruinele cetății vechi de unde au rămas urme de turnuri rotunde de »Burg«-uri, se înalță reședința episcopescă, seminarul — întemeiat de episcopul *Maximilian Verhovacz de Rakitovecz*, la 1827 — și frumoasa catedrală, ale cărei turnuri svelte domină orașul.

Colonade monumentale sprijinesc bolțile bisericii mari. Ferestrele sunt împodobite cu picturi de-o diafană finețe. Amvonul e îmbrăcat în marmoră sculptată, reprezentând sfinți părinți.

Sunt două altare laterale, cari sunt închinare lui *Petru și Pavel* și lui *Ciril și Metodiu*, încreștinătorii slavilor.

La altare pleacă și vin preoți în ornate. Slujesc lui, cu pietate. Clopoșii ministranților sună subțirel argințiu.

Credincioși se părăndă la rugăciuni, în genunchi, cu cartea de rugăciuni în mână.

— Chieeleison.

— Cristeleison...

În piața din fața bisericii e statuia *Fecioarei Sf. Maria*.

Prin niște strade vechi, strâmte, cu clădiri îngrămădite, vechi și noi, ajungi la biserica *Iezuiților*, încunjurată numai de școale.

Mișună școlarii, câte unul câte doi, în uniformă, cu cărțile subsuoară. Și cum vin dimineața la

școală, întâi intră în biserică. Ingenunchiază, și fac cruce, spun rugăciuni scurte și plecându-se din genunchi, pleacă la școală...

Mai în sus, la dreapta e piața *Marcov*. Aci e o biserică cu turnul de piatră, având în frontispiciu anul 1775. Coperișul de ceramită colorată are un blazon cu trei capete.

Îmi vine în minte blazonul »Basarabilor«, cu trei capete de »mauri« și prin asociație »banatul« Croaților și al nostru, și școala lor și școala noastră...

Aleea *Strossmayer*, e pe muchea dealului.

De acest nume se leagă cultura și progresul croaților!...

Din alea care poartă numele marelui arhieru, e priveștiștea minunată, în jos, peste orașul nou, modern, cu palate și grădini.

Prin ascenzor cobori în *Ielacici*...

În cinsprezece minute pleacă trenul.

— Trei ceasuri în *Zagreb*.

Plec la gară.

Întâlnesc un coleg de drum din tren. Mă oprește:

— Să vizităm muzeele!

— Nu este timp.

— Zece minute...

Cu iuțală de pârjol el aruncă întrebări scurte și precise servitorului: »Cicerone« din muzeu. Și a aflat tot ce dorea să știe, despre obiectele din despărțământul *Zrinyi*, erou croat, Starcevic și alte reminiscențe...

Am ajuns la tren.

Colegul meu se dă jos la stația ce urmează. El merge la »*Carlostadt*« — alt oraș puternic sloveno croat.

„Intermezzo“.

Prietenul, care mă dusese în Zagreb la vizitarea muzeelor, era o cunoștință din tren.

În drumul spre Zagreb ne-am pomenit amândoi într'un compartiment și am prins vorbă.

Om voinic, blond, rotund la față și plin la trup; îmbrăcat în negru, cu redingotă și cizme, cât ce se deșteaptă din somn, în zori de ziuă scoate din geantă șuncă, pâine și portocale și — ne ospătam, ca drumeții cu inimă bună.

— Unde mergeți? îl întreb eu nemțește.

Vorbea, nu tocmai bine ca accent, dar corect.

— Vreau să vizitez Zagrebul, Leibach și Karlostadt.

— Veniți de departe?

— Din Rusia. Adecă la drept vorbind din Mandjuria.

— Din Mandjuria? e permis să știu numele d-voastră.

El scoate din portofel un bilet de vizită:

»L.-col. Baron von den Hoven, Petersburg 7 ligne 36«.

— Am luat parte la război. Am fost între ofițerii cari au părăsit Port-Arthur-ul, atunci când Stoessel a hotărât să capituleze.

— Era posibil să se susțină Port-Arthur-ul, după dezastrul lui Macarow? întreb.

— Dacă Stoessel era alt om, dacă era soldat în lege și conștient de datorința sa de patriot, trebuia să susțină lupta de rezistență până la extrem. El a fost un inconștient, »ein Shafskopf«, și a devenit un tradator...

— Dezastrul lui Macarow?...

Academia Română primește 30.000 lei pe an subvenție de la stat, să i se mai dea încă 25 de mii de lei, cu anume însărcinare de a tipări documentele și cronicile. Să luptăm contra unei centralizări prea mari la ministerul instrucției.

D. Sp. Haret, ministrul instrucției, răspunde că faptul, că istoricii noștri se ceartă asupra unor lucruri elementare, — de pildă dacă o cronică este sau nu de Miron Costin, — arată că se simțea mare nevoie de o ediție completă a cronicilor noastre.

Academia are destule lucrări de făcut, și le face cu pricepere. Trebuie să se creeze un organ care să facă o lucrare științifică serioasă, de care știința istoriei are mare nevoie. Cât despre politicianism, tocmai d. Iorga, care e cel mai politician dintre noi, — n'are dreptul să vorbească. Numirile vor fi făcute cu corectitudine și iau răspunderea lor. (apl.)

Proiectul se ia în considerație cu 57 voturi. După propunerea dlui ministru se hotărăște ca comisia să tipărească între 20 și 40 coale pe an. La art. 10, d. N. Iorga, se oferă să facă lucrările comisiei, mai ieftin (ilaritate).

D. Ministru al instrucției, spune că primește propunerea dlui Iorga, cu condiția de a se lăsa de politică. (ilaritate).

În total, proiectul se votează cu 48 bile albe contra 12 negre.

Se ia în discuție proiectul pentru organizarea grădinișelor de copii.

Votul asupra proiectului este nul.

Votul asupra unui credit pe seama ministerului de instrucție este din nou nul.

Ședința s'a ridicat la orele 4 și jumătate.

Senatul.

Ședința dela 2 Martie 1909.

S'a deschis la orele 2 și jum. sub președinția dlui Neron Lupașcu, vicepreședinte.

D. Enacovici a adresat următoarea interpelare:

»Crede d. prim ministru și ministrul de externe că stilul de a comunica Senatului starea în care se găsește tratativele noastre comerciale cu imperiul austro-ungar?»

»N'ar fi util ca denunțarea să se facă chiar acum într-un cântec durează încă un an dela denunțare?»

»Pu se lesează interesele comerciale și economice prin prelungirea termenului de denunțare?»

D. Căton Lecca a observat că scoțându-se dela ordinea zilei de azi discuția legii județene spre a se lucra în secții ar trebui ca în același timp să se fixeze ziua când va începe discuția generală a acestui important proiect.

D. ministru Toma Stelian a spus că intervertirea ordinii s'a făcut cu consimțământul dlui ministru de interne. Roagă ca să se voteze proiectul pentru modificarea unui articol din legea Casei creditului viticol și apoi secțiunile să ia în cercetare proiectele urgente. Discuția generală a legii județene se va anunța la timp.

D. Haralambie Fundățeanu, raportor, a dat citire raportului și proiectului de lege admis de Cameră pentru modificarea art. 5 al legii pentru înființarea unei Case de credit viticol după cum urmează:

Casa de credit viticol acordă împrumuturi ipotecare pentru replantare de vii distruse de filoxeră; în cazul când viile de replantat s'ar afla pe terenuri dotale, Creditul viticol este autorizat să acorde împrumuturi ipotecare asupra lor prin interpretarea și cu îndeplinirea formelor prevăzute de art. 1253 din codul civil.

Proiectul s'a admis fără discuție cu 41 bile albe contra 4 negre.

D. președinte a comunicat că nu se poate fixa o dată interpelării dlui Dumitrescu-Agraru asupra perceperei de taxe ilegale asupra borhotului în mai multe comune din Prahova deoarece d. ministru de finanțe se află indispus.

A rugat apoi pe d-nii senatori să treacă în secțiuni spre a sfârși cu cercetarea proiectelor de legi urgente. Azi Marți, se va lucra tot în secțiuni.

D. dr. Râmnicăneanu a fost de părere că legile militare trebuie lăsate deoparte deoarece d. ministru de războiu nu vine pela Senat.

D. general Bădulescu a spus că proiectul pentru modificarea unui articol din codul justiției militare care privește consiliile de disciplină trebuie neapărat votat mai de grabă.

Dnii senatori au trecut în secțiuni. Ședința s'a ridicat la orele 3.

Scoala românească în ruină...

— Corespondență din Sătmar. —

Congregațiunea comitatensă în vara anului trecut fără a întreba pe susținătorii de școală, în comunele mixte, unde sunt și unguri sau și numai școală de stat, a hotărât ca limba de propunere să fie cea ungurească în locul celei românești, de pân'aci. Dându-li-se drept la susținătorii de școale că dacă nu le-ar conveni, pe calea comitatului în 15 zile să apeleze la ministrul de culte. Au fost preoți cari n'au apelat sau și dacă, da, nu în intervalul dat. Astfel de școale și-au pierdut dreptul limbei materne. Unii au apelat, dar fără rezultat. Limba de propunere așa a rămas precum a hotărât comitatul. Ba

pe care s'a legat morțiș de dreptul limbei românești în școala românească, i-au șicanat, au trebuit să meargă în audiență la episcop, în fine au căpătat investigație dela comitat d. e. protopopul Dobului, Ciurdariu. În școalele din protopopiatul Dobului fără excepțiune s'a hotărât și decretat limba de propunere ungurească. Așadară graiul românesc, în școala românească, a încetat de a se mai auzi. Atât catichismul cât și religia sunt riguros oprite în limba românească. Și pe ulițe copiii numai ungurește pot saluta. Dacă aceste nu se țin, atât învățătorul cât și părinții ca contrari statului, și ideii de stat sunt aspru pedepsiți.

Așadară copiii românilor, din școlile amintite nu se pot ruga în limba lor.

Poporul românesc din jurul Sătmarului s'a năzuit încă de mult ca să aibă școli bune. Acuma este foarte amărât. Inscricțiunile românești au trebuit să se dea jos și numai cea ungurească să rămână.

Dat-a seamă cineva despre lucrurile aceste, nu știu. Dar ar fi păcat de moarte să rămână nedescoperite apucăturile aceste nemai pomenite. Protopopii interesați în cauză să concheme preoții din tract și să puie la discuție confiscarea limbei românești. Preotul ca parohul și președintele senatului școlastic, să concheme adunarea poporului, să ridice protest și să l subscrie bărbați, femei și prunci și pe calea interpelării în casa țării să aducă înainte nedreptatea aceasta la țară și la lume. Poate nu se mai poate repara nimic, dar să arate că ceace se face este o mare fărădelege.

Ar fi un act istoric, să ne opunem toată împotrivirea noastră.

Din România.

Dela Curte. A. S. R. Principele Ferdinand, care a asistat la înmormântarea cumnatei sale, la Sigmaringen, a sosit ieri în capitală.

Conferințele soc. »Femeilor Române«.

D. Onciul: Cultura românească în secolele 17 și 18.

La soc. femeilor române, d. Onciul și-a dezvoltat Sâmbătă seara conferința sa vorbind despre: Cultura românească în secolul 17 și 18.

Dsa arată influența pe care a avut-o epoca fanarioșilor asupra culturii secolului al 18, vorbind de decadența culturală din acest veac.

Arată pe larg înrăurirea școalelor domnești din Iași și București asupra acestei culturi și spune

— A fost o pierdere ireparabilă, o nenorocire, un omen...

Tovarășul meu de drum caută în geanta sa de drum, scoate un ziar nemțesc și mi l dă.

Acum e scris, cum a fost momentul fatal; să cetesti. Ți-l dau d-tale numărul acesta de ziar, în foileton vei găsi descrierea dezastrului. »Das grösste Unglück«...

Am pus ziarul în buzunar și am urmat discuțiile.

Era orientat asupra situației din Moldova și cunoștea revolta din România...

I-am dat informații despre împrejurările dela noi și luptele și suferințele noastre.

Era primitiv, mă ascultă cu interes și era... democrat.

După vizita din Zagreb iarăși suntem în vagon, plecați la drum, mai departe.

Ne apropiam de stațiunea schimbării trenului, pentru Karlostadt.

— Mai e vreme!...

leșim în coridor.

Priveliște măreață prin contrastele ce a plâzmuț natura pe teritoriul prin care trecem.

Tovarășul meu îmi da binoclul dela gât, să privesc zăpada de pe vârfurile stâncilor înfrățite cu cerul.

— Binoclul meu, dela Port-Artur!...

Trenul străbate peste poduri cari au biruit prăpăstii, și tot mai sus și mai sus se urcă...

Trenul se oprește.

— No... acum, cu Dumnezeu.

Restitui binoclul. Strâng mâna viguroasă a simpativului muscal...

Un hamal îi ia bagajele. Companionul meu se dă jos; merge la Karlostadt, — să vadă »muzeele«...

Ochii lui sunt albaștri și senini. Pasul lui e greu și aspru, de se cutremură vagonul, când pleacă...

Trenul mă duce mai departe, — prin ținuturi tot mai romantice.

Dar îmi provoacă curiozitatea, în mijlocul multelor gânduri și reflexiuni cari mă năpădesc, și iau »foiletonul« și-l cetesc.

»Raszplata« von Stemenow.

»Cătră 9 ceasuri și 30 minute ne-am reunit și noi vaporul »Diana«, cu escadra noastră. Ieșiserăm, cu excepția vapoarelor avariate, cu toți. Japonzii s'au retras cu încetul după dealul Liaștișau, ca și când ar fi voit să înceapă obicinuita lor bombardare. Admiraiul Macarow avea de gând, așa se părea, să se pună, ca de obicei, în mișcare, încoace și 'ncolo între Weisze-Wolfsberge și între Kreuzberge!«

»Comandanții tunarilor să rămână la tunuri! Ceilalți oameni să se răsiire dar să nu plece din grupa lor«, poruncii eu.

Primul ofițer de artilerie veni lângă mine. »Acum începem din nou, după vechiul obicei« zice el. »Ei au să arunce de acum, de departe, cu obiecte tari. Să ne aducem ceva de fumat?»

»Ba bine că nu!« răspunsei eu. »Acum nu are să se întâmple ceva mai de seamă. Cu ziua

de azi avem socoteala încheiată. Să începem cu rutinara spălare a bordului vaporului, care n'a mai fost curățit dela Wecken.

Noi, plecarăm amândoi, de pe partea de sus în cea de jos. Ofițerul de artilerie merse la gurile de tunuri unde se putea fuma; iar eu la postul de comandă. Aici stătui pe tribord — la 15 centimetri dela postul de comandă și dădui primului pilot (subofițer) obișnuitele porunci când o izbitură infundată prăbușind făcu să se cutremure întregul nostru încruciașor. Aveam simțământul, că aproape de tot ar trage foc o armă de 30 centimetri. Mă uit, împrejur, nedumerit. Izbitura se repetă și mai tare.

Ce se întâmplase? Deodată răsună strigăte de cumplită spaimă: »Petropawlowsk«, »Petropawlowsk«! Cuprins de un presimțământ fatal, mă răzimai de marginea bordului. Văzui un uriaș nor de fum întunecos, (negriu): Acesta-i Pyroxilin — adică, umplăturile torpiloarelor — îmi trecu prin minte. În norul de fum sta catargul vaporului. Sta pieziș, neajutorat, par'că n'ar cădea, ci ar atârna în aier. În slânga acestui nor se vedea partea dinapoi a vasului panțerat; părea ca întotdeauna, ca și când nici nu s'ar fi petrecut grozăvenia în pronaos, și n'o privea și pe dânsa dezastrul. Și a treia izbitură! Valuri de aburi albi se învrâstau în norul întunecos, cazele explodaseră. Deodată se ridică partea dinapoi a corăbii panțerate, drept ca lumina, în înălțime. S'a petrecut aceasta așa de repede, ca și când vasul n'ar fi căzut cu partea dinainte, ci la mijloc

* Vaporul de frunte, pe care era generalul Macarow și pictorul celebru Wereszaghin.

că învățătura, așa cum se preda pe vremuri n'a dat rezultate bune din punctul de vedere național.

Pe timpul fanarioșilor, d. Onciul observă o decadență a istoriografiei.

Reprezentanții mai cu vază ai istoriei în Moldova sunt Dimitrie și Antioh Cantemir precum și Ion Neculcea, care continuă cronică lui Miron Costin și o duce până la 1742. În Muntenia avem pe Radu Greceanu istoriograful epocii lui Constantin Brâncoveanu, și Radu Popescu.

Conferențiarul vorbește apoi de Dionisie Eclesiarhul și Enache Kogălniceanu zicând că, cu toate că ei sunt istoriografi de vază, nu reprezintă o stare culturală înfloritoare.

D. Onciul descrie dezvoltarea pe care a luat-o literatura bisericească pe vremea lui Constantin Brâncoveanu, arătând rolul pe care l'a avut mitropolitul Antim în această mișcare culturală.

D-sa spune că în timp ce în țările românești se observă o complectă decadență culturală, pe vremea fanarioșilor, în Transilvania se naște o mișcare intelectuală foarte însemnată.

Această mișcare se datorește unirii românilor de peste munți cu biserica catolică, în 1697, unire care a avut de efect pregătirea românilor de acolo în școlile catolice.

D. Onciul își termină conferința zicând că cu înele domniei fanarioșilor începe renașterea noastră națională și literară, renaștere care-și are origina în cultura franceză.

*

In jurul boalei Doamnei Elena. O persoană din anturajul Domniței Elena ne comunică următoarele amănunte asupra stărei sănătății Doamnei Elena: Domnița s'a hotărât să se urcă n pat numai a cincea zi după declararea pneumoniei cu toate că d. dr. Flor, medicul său curant i-a impus din prima zi să stea în pat.

Domnița și-a exprimat dorința ca nimeni să nu se obosească pentru dânsa. De aceea în timpul nopții nu primește lângă ea decât pe o singură servitoare care o îngrijește; d. dr. Flor loarme într-o odaie alăturată fără ca Domnița să știe.

De când s'a îmbolnăvit și până în prezent l-rul a luat dejunul împreună cu Domnița. Cu oate că ilustra bolnavă se nutrește rău și refuză orice mâncare ce i-se oferă. Cu toate că în ultimele zile s'a constatat oare-care ameliorare, lată fiind însă starea de slăbiciune totală a Domniței cei din anturajul M. Sale cât și medicul socot că sfârșitul fatal e neînălăturabil.

Ilustra bolnavă suferind de insomnie, i-se servește morfină în cafea cu lapte. Conform une-

dispoziții testamentare, după moarte se va clădi un spital în Ruginoasa, care va purta numele ei. Doamna Ana D. Rossetti cumnată a plecat din P. Neamț la București, iar d. general Lambrino a plecat la P. Neamț.

O comparație între bucovineni și ardeleni.

»Patria« din Cernăuț scrie supt titlul de sus următoarele:

Precum popoarele culte și puternice au cercat, de multeori cu succes, să asimileze seminiții mai mici și mai puțin culte — tot așa încearcă și ungurii de vr'o jumătate de veac, să maghiarizeze naționalitățile din Ungaria, și mai ales pe frații noștri; dar fără succes. Asimilarea în mase a nemaghiarilor le ar veni de minune bine ungurilor, câtă vreme ei sunt abia 8 milioane, iar naționalitățile sunt peste 10 milioane. Dar ungurii pe de-o parte nu sunt diplomați iscusiți, cum sunt bunăoară austriacii noștri, iar pe de altă parte nu posed o cultură superioară, care să câștige și pe alții.

Tactica, pe care-o aplică în năzuința lor de a face unguri din frunză și iarbă, e cât se poate de bruscă, forțată, intransigentă. Iar cu forța nu-l faci pe nime să-și lase limba și obiceiurile, cu deosebire, dacă acestea sunt a doua natură a ființei lui. Ungurii se tem foarte mult de români, despre cari visează mereu, că lucrează zi și noapte la întemeierea mării Daco-Români și de aceea sunt cât se poate de intoleranți, barbari chiar, față cu frații noștri, supuși oblăduirii lor. Iar rezultatul pozitiv al acestor eforturi ungurești neputincioase este, că sentimentul național al fraților noștri ardeleni e mai pronunțat, decât al tuturor celorlalți români.

Ar fi fost un noroc pentru noi românii bucovineni, dacă și tendința germanizatoare a austriacilor s'ar fi folosit de o tactică ungurească. Azi am fi și noi mai naționaliști, am ști să ne apreciam mai bine neamul și comorile lui — și n'am fi pierdut nimic, ci dimpotrivă ne am fi întărit moralicește, iar culturii naționale i am fi asigurat teren mai larg.

Maghiarizarea, ea însăși, și-a tăiat creanga de sub picioare, s'a făcut imposibilă, în urma felului cum a voit să cucerească. Observând mai marii ungurilor, că munca uriașă desvolată pe acest teren e cu totul refructiferă, ca să nu se desavueze și mai ales, ca să nu se nască un curent contrar, cel adevărat, de pace și bunăînțelegere

cu naționalitățile, (Tendința de împăcare a guvernului e cu totul altceva) pentru propășirea cetățenilor și a țării, au alimentat și continuat în mod maiestrit cu și mai mare înverșunare munca pentru ajungerea unei — utopii. Căci interesul lor, al oligarhilor, cari voiesc să peretueze iobăgia, în formă modernă, și după 1848, îi conștrânge să facă haos în opinia publică ungară. »Românii vrău Daco-Românie, slavii fiind după un mare imperiu panslav« — și astfel șovinismul intolerant crește în fiecare zi, alimentat și de presa jidanilor, cari se pricep de minune a pescui în tulbure. Tot pentru alimentarea acestui șovinism nesățios a făcut Apponyi legea școlară de maghiarizare, ori mai bine »maghiarizarea« nu mai e azi un scop, ci un mijloc, cel mai potrivit mijloc care oferă plutocrației maghiare posibilitatea cea mai garantată de-a ținea în iobăgie poporul sărac. Greutățile țării sunt și azi puse pe plebe, ear feudalismul e la largul său, întocmai ca în evul mediu, grație șovinismului unguresc, care întuneacă mințile.

Pentru alimentarea acestei boale specifice ungurești, chiar miniștrii au inventat revoluții între români, procurorii descopăr zilnic »agitatori valahi«, iar presa știe exploata orice incident între naționalități în favorul potențării șovinismului. Au mers atât de departe, încât au condamnat chiar și pe o damă română la temniță, pe dna Ana Vlad. Și n'a fost nici Curia mai cuminte decât tribunalul, a confirmat osânda. Un scriitor cu bun nume între unguri lansase părerea, că totuși e prea mult să condamne o doamnă și a atras atențiunea, înainte de confirmarea sentinței de Curie, că prin procedura aceasta se contribuie numai la promovarea cauzei românești. Scriitorul ungar, se vede, n'a știut ce știu guvernării, că utopia maghiarizării e numai mijlocul de a susține la putere clasa aristocrației feudale.

Că această afirmațiune e reală se poate constata și din proiectul electoral al lui Andrassy, care sub pretextul de a nu da puterea statului în mâna naționalităților, prin pluralitate voiește să lipsească de drept de alegere întreg poporul și pe cel unguresc, al Ungariei, ca astfel să rămână statul tot în mâna feuzilor.

Maghiarizarea, mai ales în acest stadiu, când e paravanul tuturor mișcărilor oligarhice, cășănează multe suferinți fraților noștri din Ungaria, dar le face în același timp un mare și netăgăduit serviciu: le deșteaptă și cimentează indirect conștiința națională. Iar maghiarizarea, atât ca scop, cât și ca mijloc, se va spulbera; conștiința națională a românilor transilvăneni va avea însă roade nepéritoare.

Din cauza aceasta nu-i compătimitim pe frații noștri de peste munți, ci mai degrabă îi invidiem, căci mijloacele de adormire a conștiinței naționale întrebunțate față cu noi, sunt mult mai periculoase pentru existența noastră decât baionetele, temnița și toate brutalitățile ungurești. La noi se corup spiritele cu decorații și multe alte mijloace, dincolo se oțlesc cu temnițe și atrocități comise de unguri.

Ceeace ne poate mântui și pe unii și pe ceilalți, este o politică culturală națională intransigentă.

„Naționaliștii“ lui Burdea.

Suntem în toiul campaniei electorale sinodale din Caransebeș. Aproape fiecare zi primim câte o broșură câte un pamflet sau o declarație din tabăra burdistă. Este o agitație, o frământare, care în sbuciumul ei ne desvălește un grup întreg și o stare de spirite interesantă.

E o tactică nouă și nu se poate mai cinică pe care o întrebunțează lefeșii lui Burdea. Știind bine că a mărturisii pe față că stau în slujba lui Burdea, ar fi să-și rostească singuri osânda în fața opiniei publice, ei se lapădă de el. Dar aici deja un lucru îi tradează. În toate declarațiile lor de lăpădare nu se găsește un singur cuvânt de osândă, de jignire măcar pentru acel ce-i plătește, pe care îl numesc »Ilustritatea Sa«, ori

Ar fi rupt în două. O clipă s'au văzut șuruburile, rotindu-se prin văzduh. În urmă o explozie? — Eu nu știu. Mie mi-s'a părut, ca și când pânecel, mijlocul »Petropawlowsk«-ului, s'ar fi deschis și ar scuipa foc și flacări, ca un vulcan. Ba ni-s'a părut, că ieșeau flacări chiar din mare, pe când ea de mult se închisese asupra rămășițelor corăbiei.

Nici la cele mai importante comande, n'a stăvilit o așa tăcere și liniște, asupra încrucșătorului nostru, nicicând, ca la acest îngrozitor spectacol.

Obișnuința devine a doua natură. Ca vechiu ofițer de marină, eram învățat să notez tot. Când am zărit explozia, mehanic m'am uitat la ceas și am scris în notișul meu: 9 ore 43 minute, explozie pe »Petropawlowsk«, și apoi »9 ore 44½ minute — totul s'a sfârșit«.

Urmează pagini măiestre de reflexiuni despre rolul demoralizător al dezastrului, asupra soldaților ruși, de sus până jos.

Și arată pierderile enorme suferite de flota rusească, fără să fi tras în vrășmaș și la comandă, măcar un foc de tun. Din negrijă a provenit acest dezastru; submarinele, puse de dânsii pentru a apăra de intrarea japonezilor falnicul golf al Port-Arturului, — au fost mișcate dela loc, de furtuna de peste noapte.»

*

La 12 ore, amiază-zi, intrăm cu trenul între munți.

Stânci albastre se înalță, covoare de pajiste s'aștern. Un drum alb șerpuieste când strâns printre stânci, când la larg . . .

Se pierde priveliștea cu iuțea trenului . . .

Creștete de stânci, la înălțimi albastre, fac figuri de căpățini de zahăr, sclipitoare în reflexul de raze . . .

În dos de tufe pitice, pe locuri stâncoase s'a pripășit o culă, ca și cetățile de apărare din țările române, în vremile de băjenie...

Dincolo un »Burg« de piatră, — pe un vârf, de stâncă uriașă — în ruină.

La poalele lui un sat prizărit, iar peste creștetul lui, în crăpături de stânci zăpadă.

În stânga, jos, păduri de fag, neînfrunzite încă, iar mai sus cununa de brad împodobește un munte.

Intinderi de stânci sălbatece se înalță; tufare de jneapăn nefolositor se prevălește pe un petec de pământ învrâstat cu piatră mușcăită de picuri, cari găuresc piatra...

Și ici un petec de pământ, împrejmuit de stânci, e înverzit de un verde viu cât de-o palmă, păzit de vânturi, adiat de umeda răsufare și caldă învălire a aerului ce se schimbă, în repede și nestatornică mișcare, între munți și marea de-aproape.

Trenul intră în tunel.

Și când iese la lumină, — din înălțimea prăpăstioasă a mersului său, de sub împărăția norilor, prind cu o clipire de ochi vederea unui colț de adâncime albastră și strălucitoare de lumină: e un colț de mare, ce dispăre, ca o arătare, în fuga trenului spre — Fiume.

cel puțin »d. Constantin Burdea«. Titlul acesta tradează respectul figurantului pentru regisorul la ale cărui ordine el se află și ale cărui comenzi le execută în simulacrul său, de lupte și de manevre.

Dar adevăratul lor »naționalism« se ivește și mai mult în altceva, în rîvna cu care combat pe naționaliștii adevărați, pe cei cari au îndrăznit să-i demaște ca pe niște simple păpuși și unelte oarbe ale lui Burdea și ale guvernului. Un potop de insulte și de alomnii cum rar s'a văzut vre-odată într-o luptă politică la noi, s'a revărsat în zilele astea dinspre Caransebeș. Teascurile geografiei Iacobovici abea vor mai fi doborînd să le tipărească și dacă mașinele vor fi avînd un suflet, trebuie să fie și ele scîrbite de valurile de murdărie pe cari sunt silite să-le petrecă prin ruajul lor.

Este de prisos să mai spunem că tot zădărlul acesta de imbecili și de invalizi intelectuali și morali, această nobilă pleiadă de pehlivani și gîgăuți declamă cu un patos caraghios că voiește să »reformeze« biserica din temelii, curățind-o de duhul stricăciunii. Asupra denumirii noului »curent« ei nu s'au unit încă, unii doresc a-se numi »reacționari« alții, »junimiști«. E cert însă că se unesc asupra scopului lor: de a se lege cu ajutorul lui Burdea deputați sinodali în Caransebeș, spre a-i da mîna de ajutor la sdrobirea autonomiei bisericii noastre și spre a-se infrupta cu toții din fontanile ce curg nesecate pe seama trădătorilor de neam.

Iată o mică galerie a acestor figuri jalnice de reformatori.

Nicolae Ionescu

Iată-l cum stă înconjurat de ai săi, cam scurt și bondoc, cu o figură de șireată »mătă-blîndă gîrie-râu«: dacă îl netezești, e dulce și se freacă bine ca o pisică, iar dacă-l prinzi la cașcaval, e sgîrie cu răutate și scuipe venia. E un tip de gan viclean care și-se apropie cu vorbe dulci, îngîndu-te să nu-i faci nimic, să-l menajezi căci om de treabă.

În taină însă el caută să strîngă »date«, amănunte, cuvinte scăpate în treacăt pentru a te »dori« cu ele în clipe când ai îndrăzni să-l iei în îspăr.

Cînd am văzut cu cîtă strășnicie »demască« și »execută« pe adversari, ne-am cutremurat și o tainică îngrijire ne-am cercetat amintirile pre a vedea cu ce ne va fi avînd »în mîna« și am găsit într'adevăr — o cină pe care a plătit-o unor membri ai redacțiunii noastre acum sunt te-o trei ani în capitală, atunci cînd prin articolele sale izbutise să amăgească toată lumea că »naționalist«. Avea pe atunci un aier de mare fantrop și mecenate al cauzei naționale. Arunase ca o bombă în lumea românească făgăduiala că va da cele 10,000 de cor. pentru un liceu românesc în Caransebeș și se înscrie membru fondator la societatea »Petru Maior« plătind taxa de 100 de cor. Eram adînc entuziași de atîta munificență națională ale cărei izvoare, bieți naivi ce eram, nu le puteam bănui încă.

De-atunci trăim în frica continuă că ne va secuta și pe noi — cu cina din chestiune.

Din produsele intelectului său cităm una singură. Iată-o:

Lupta mare și îngrozitoare s'a început. Pestilentele existențe lugoșenești au dat mîna cu nemernicii din Arad. Pe ambele feluri de existențe i-a împreunat aceași dușman comun: teama că opinia publică cinstită i va mătura ca pe niște nemernici dela altarul sfînt

al neamului și al bisericii, pe care timp atît de îndelungat l-au pingărit în mod josnic și criminal. Lupta o concentrează această nobilă coaliție asupra capului meu, încercînd a mă discredită înaintea publicului românesc cu apucături copilărești și cu atacuri de cele mai josnice. Fiecare cuvînt ieșit din murdăria sufletului lor, murdărit de negre păcate, denotă treapta lipsei de creștere a acestor descreerați. Să năpăstuesc asupra mea, pentru că eu am fost acela, care am atras atențiunea opiniei publice asupra acestor ființe, ce trăiau în noroiul mocirlei produs de activitatea criminală a acestor păcătoși, activitate de 40 ani, prin care ne-au nimicuit tot ce am avut și avem mai scump: biserica și școala. Eu i-am scormonit din cuibul lor murdar, în a cărui căldură moleșitoare începuseră ași aranja viața lor plină de ticăloșii. Eu am început să introduc apă limpede și curată în balta mocirloasă, în care tînjiau mizerabilii, și am introdus apă curățitoare pentru că lumea să-i vadă în golătatea murdăriei lor. Și lumea i-a văzut și s'a îngrozit de monstruositatea vedeniei, ce s'a desfășurat înaintea ochilor. Eu am fost acela, carele am luat corbaciul în mîna, pentru ca să scot nemernicii și ticăloșii din biserică, și acum aceste spurcăciuni, ieșite din murdăria mocirlei, unicul element de viațuire pentru ei, se vîrcolesc ca vermi, pe cari e de ajuns să-ți apeși talpa piciorului, pentru că acestea să nu mai spurce văzduhul cu duhoarea, ce eșalaează din sufletul lor, coplesit de păcate.

Iți pare că auzi plescăitul valurilor de mocirlă la citirea acestei bucăți. Atîta murdărie nu poate ieși decît din sufletul unui . . . purificator al bisericii.

»Junimiștii.«

Numirea aceasta odinioară atît de mare și de sfîntă au luat-o ceilalți, grupați în jurul »șefului« lor Ionescu. Să vedem cine sunt. Cel mai vechi e Ilie Minea. Scurt și gros, cu căutătură nesfârșit de vicleană, cu gesturi și cu clipiri nervoase din gene el vorbește repede și cu șiretenie iar cînd e prins cu vorba sau fapta pleacă ochii se încurcă la vorbă și îngaimă că lumea îl judecă greșit, că el nu-i burdist convins ci în fond tot bun român...

Iată-l pe altul. Dr. Nicolae Regman, cu doctorat dela Iena mi-se pare. Numele îl arată sas dar mîna îl face văr de sînge cu Ionescu. Originea-i corturărească se vedește și din apucături. Amintim numai faimoasa-i conferință furată, pardon plagiată aproape toată dela d. N. Iorga. Cu o brăznicie adevărat corturărească a cercat pe urmă să bruscheze pe stăpînul lucrului de furat, dar ca orice corturar a tăcut chitic cînd a fost dovedit cu mîna'n sac și luat de scurt.

Să luăm pe unul mai creștin. E avocat în Lugoj și l cheamă Manea. E gras și grav, pe semne mîndru de conștiința originii sale necorturărească între atîți corturari sadea. E mare »purificator« și el, se înțelege.

Ca toți »junimiștii« se lapadă pe față de Burdea, dar primește concursul lui. Are ambiții de șef și el și se prevede în caz de triumf o rivalitate pentru șefie între el și Ionescu, sau mai bine de sub-șefie, căci șeful suprem rămîne tot Burdea și e recunoscut fără contestare.

Cățiva mititei, Crăștiu și alții viermuiesc încă în fundul nelămurit al mocirlei și nu se lămuresc încă bine. Le va veni poate și lor rîndul, poate.

Șeful.

Singurul om pe care nu l'am amintit ar fi șeful însuși, Burdea.

Dar cum am zis, ei se lapadă de el și într'adevăr începem să ne convingem că i-am face o nedreptate dacă l'am aminti odată cu ei.

În tot partidul său el e singurul care nu se lapadă de sine însuși, nu se rușinează de-a fi aceia ce este. Aceasta îl face în orice caz mai simpatic și mai cinstit decît ai săi cari nu au nici măcar francheța asta.

In fața războiului.

Răspuns la nota sârbească.

Voluntari ruși în Serbia.

Presă întreagă din Monarhie și din străinătate socotește războiul de inevitabil. Serbia care dela începutul agitației a făcut pregătiri serioase de războiu, acum este cu desăvîrșire captivată de gîndul acesta și țara întreagă se află supt o adevărată sugestie a războiului.

Și în Monarhie însă toată lumea este cuprinsă de frigurile războiului. Măsurile de mobilizare cari s'au luat ieri, au stîrnit atît în Viena cît și în Budapesta și în alte orașe principale cum este și Aradul o mare agitație și consternație în public. Se dă ca sigură vestea că peste câteva zile va urma mobilizarea generală.

Oficial nu s'a confirmat încă știrea, adevărul e însă că nici cercurile hotărîtoare nu mai cred într-o soluție pașnică a diferendului sârbesc.

Răspuns la nota sârbească.

Viena, 16 Martie.

»Neue Freue Presse« este informată că răspunsul Austro-Ungariei la nota sârbească va fi trimis încă în decursul săptămîinii la Belgrad. Austro-Ungaria va accentua că din nota Serbiei lipsește răspunsul tocmai asupra punctului principal, provoacă deci guvernul sârbesc, să se declare asupra acestui punct în mod hotărât și precis.

Atitudinea Rusiei.

Belgrad, 16 Martie.

Ministrul de externe Milovanovits a declarat în Scupcină că starea Serbiei nu dă nici un motiv de îngrijorare. Ambasadorul Rusiei i-a declarat în numele guvernului său că guvernul rusesc consimte pe deplin cu ambele note ale guvernului sârbesc. Guvernul sârbesc a procedat în mod corect în declarațiile sale atît față de Austro-Ungaria cît și față de marile puteri și în cazul unei agresiuni din partea Austro-Ungariei, Rusia va lua în apărare Serbia.

Presă franceză contra Austriei.

Viena, 16 Martie.

Limbajul presei franceze nu-i de loc favorabil Austriei de cîtva timp.

Astfel ziarul »Echo de Paris« spune că Austria vrea să intimideze pe sârbi pentru a le obține renunțarea complectă la orice pretenții, fără a-i da cel puțin o indemnizație. Procedînd în modul acesta Austria jignește Rusia și pe aliatele sale Franța și Anglia.

Ziarul »Figaro« vorbind despre conflict, spune că Aehrenthal nu vrea să părăsească drumul greșit pe care a apucat și din această cauză situația nu se va putea limpezi.

Panică la bursa din Budapesta.

Budapesta, 16 Martie.

La bursa de amiazi s'a produs o panică

Boalele secrete!

scurgera, arderea, atît la bărbați cît și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul »Gonotol«. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Buma nr. 1 (Slavonia).

în urma știrilor pesimiste ce sosesc din Serbia.

Peste 2000 voluntari ruși pentru Serbia.

Belgrad, 16 Martie.

A produs mare bucurie știrea că la Constantinopol au sosit 2000 de voluntari ruși cu 200 de ofițeri, cari au plecat imediat spre Belgrad. O delegațiune a comitetului apărării naționale s'a dus să întâmpine voluntarii la Piroto.

S'au împărțit arme în Serbia.

Belgrad, 16 Martie.

Ministrul de războiu Zivcovič a făcut o comunicare confidențială în scupcină ca toți bărbații dela 20 până la 48 ani, cari aparțin armatei, au primit arme și că mai sunt încă disponibile arme și muniții pentru 50000 de voluntari.

Agitații între populația dela Sud.

Triest, 16 Martie.

Intre locuitorii de religie ortodoxă din Dalmația și Istria se observă mari agitațiuni, că în cazul unui războiu sârbii din Austria și Ungaria să se înroleze sub drapel sârbesc. Voiajori comerciali spun că siguranța personală la hotarele Drinei a încetat și apar fel de fel de bande înarmate, cari vin din Dalmația și Istria.

Mobilizarea.

Oradea-mare, 17 Martie.

Autoritățile au înmănat azi și ieri citațiile de concentrare și va anunța prin placte mobilizarea. Azi dimineața au transportat cu 18 cară alimente la gară.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 17 Martie n. 1909.

— Prințul Carol la Brașov. Ieri înainte de amiază prințul Carol cu mai mulți colegi tineri ai săi a petrecut câteva ore în Brașov preumblându-se prin piață și descinzând la Hotel Europa. În treacăta intrat și în librăria »Gaz. Tr.« de unde și-a cumpărat un volum de teatru de Caragiale.

— Sănătatea dlui Sturdza. Suntem informați că d. Dimitrie Sturdza este pe deplin restabilit. Dsa va pleca în curând din Paris în Elveția, unde va sta câțva timp, după care se va reîntoarce în țară.

— D. Aurel Vlad nu-și vinde averea. Privitor la știrea reprodușă și de noi din »Gazeta Transilvaniei« că d. Aurel Vlad deputat își va vinde averea, d. Dr. Stefan C. Pop ne roagă să publicăm următoarele: Știrea că d. Dr. A. Vlad își va vinde moșia dela Bobâlna statului pentru suma de 700,000 de cor. m'a umplut de mâhnire. Pe cât știu d. A. Vlad se află bolnav în străinătate și de sigur nu a cetit știrea asta alarmantă și dureroasă pentru neamul românesc căci altcum ar fi desmințit-o. Cunosc bine felul de a gândi al dlui Vlad și cred că știrea asta este o insultă gravă la adresa trecutului său, căci dânsul combate tendința statului de-a cumpăra moșii spre a coloniza străini printre români cari și altcum sunt atât de lipsiți de pământuri.

— Prostituirea unor români. Serbătoarea faimosului »15 Martie« a dat și anul acesta prilej de prostituire pentru unii români slabi. Așa ni-se scrie din Făget: În seara de 15 Martie s'a dat aici un banchet în onoarea zilei. La acest banchet am remarcat între numărul mare de țărani și pe următorii domni preoți: Tânărul Damsa dimpreună cu Garoiu, amândoi din Furdia, Ioan Alexandrescu, preot în Breazova și Ioan Neagu din R.-Gladna, care a și toastat, aducând exemple dela romani, pe cari n'ar fi vrednic să-i ia în gură, am remarcat apoi pe laudabilii învățători: Vasile Brașovean, Furdia, Gheorghe Drăgoi, Bujor, apoi pe N. Seracin din Breazova, Arone Bichigi, Nicolae Popovici, Bătești și N. Bugariu Băsești. Era mai mare dragul să-i fi văzut cum se prăpădau strigând la »éljen«. Acum putem cânta cu dreptate

»Preoți cu crucea 'n frunte și Congrua în pungă...«

Ar trebui însă alcătuit și pentru dascăli câteva strofe naționale potrivite.

În Tauț învățătorii Andrei Lazarov și Romul Muntean s'au prezentat cu elevii lor la o serbare a școlii de stat. Rușine să le fie!

— O primărie aruncată în aier de dinamită. Luni noaptea, o groaznică explozie s'a produs în com. Frăsinești din jud. Ialomița din România în împrejurările următoare: Detașamentul de pioneri din Galați, sosit în acea comună pentru spargerea ghiței râului Ialomița, depozitate de cu seară într'una din camerele primăriei 14 kgr. dinamită. Peste noapte, gardienii comunei au dat foc la o sobă din acea cameră spre a se încălzi. Lăsând camera singură, prin ce împrejurări nu se știe, dinamita a explodat, asvârlind în aier primăria. Arhiva primăriei, a judecătoriei și a școlii și o parte din mobilierul primăriei au putut fi salvate cu ajutorul soldaților și ai oamenilor. Victime omenești nu sunt. Garda care fusese de pază a fost arestată până la terminarea cercetărilor. Pionerii nemai având dinamită ca să continue cu spargerea ghiței, s'a cerut telegrafic de către prefectură altă cantitate de dinamită.

— Proces de despăgubire contra autobuzului din Arad. Anul trecut prin Octomvrie s'a întâmplat o mare nenorocire în Arad. Un autobuz s'a ciocnit cu o trăsură. Ciocnirea a fost așa de vehementă încât spărgând trăsura a împins-o spre trotuar. În clipa aceea trecea pe trotuar femeia Maria Neamțu, care ducea bărbatului de mâncare. Oiștea trăsorii a lovit-o cu putere și așa de nenorocos încât i-a frânt piciorul. Femeia a fost transportată în stare de leșin la spital unde mai târziu i-s'a amputat piciorul, dar bine tot nu s'a mai făcut, pentru că se constata că suferise și alte leziuni interne. Starea i-s'a înrăutățit din ce în ce. Vreme de câteva luni i-a rezistat constituția viguroasă, dar a doua zi de Crăciun ea a murit în spitalul din Arad. Nenorocita femeie a lăsat doi copii orfani. Direcția autobuzului respingând cererea de despăgubire a bărbatului, acesta prin avocatul său d. dr. Romul Veliciu a dat în judecată Direcția autobuzului și Primăria orașului Arad ca proprietară a autobuzului, cerând 20.000 cor. despăgubire. În cercurile juristilor se așteaptă cu mult interes hotărârea tribunalului.

— Opera italiană. Aseară publicul din Arad a avut ocazia rară de a se delecta ascultând opera »Lucia de Lammermoor« de Donizetti, dată de o trupă italiană. Teatrul a și fost arhiplin și a aplaudat cu frenezie pe cei trei artiști cari au cîntat rolurile principale: d-nii tenor căvalier Ferrari, baritonul Ercolani, amîndoi binecunoscuți și apreciați în Arad, și pe d-șoara Pieroni, o sopranistă de coloratură care se poate compara cu Ivone de Treville, căci are o voce dulce, suavă și cîntă cu o perfecțiune de admirat.

Aceeași trupă va mai reprezenta operele »Rigoletto« (azi), »Barbierul de Sevilla« (la 24 c.) și »Traviata« (la 25 Martie).

x Primăvară adevărată. Mai câteva săptămâni și pământul scapă de lanțurile iernei. De s'ar reînoi și construcțiunea bolnavă așa precum natura prin primăvară. E năving omul acela care bolnav fiind abize de speranța de a se însănătoși. Aceasta le sună în primul rînd aceluia, cari suferă de nervozitate sau de alte boale provenite din aceasta. Speranța vindecării omenimei de aceste boale se cuprinde în cartea »Ertekezés a villamos gyógymodról« care ori și cui i-se trimite gratuită și francată dacă provocîndu-se la ziarul nostru o va cere prin o corespondență dela »Elektro Vitalizer orvos rendelő intézet Budapest, Károly körút 2 félemelet 51 sz.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Forgách părăsește Belgradul.

Semlin, 17 Martie.

Contele Forgách ambasadorul Austro-Ungariei a părăsit azi Belgradul, împreună cu familia și s'a stabilit în Semlin.

Înainte de plecare el a înmănat răspunsul Austro-Ungariei la nota Serbiei, în care s'a fixat un termen de 48 de ore, pentru răspuns.

Agitație mare în Belgrad.

Semlin, 17 Martie.

O mulțime de familii austriace au părăsit azi Belgradul stabilindu-se în Semlin.

Agitația în Belgrad e colosală. Viața supușilor austro-ungari este în mare primejdie.

Populațiunea toată e în stradă. Aproape toate prăvăliile sunt închise.

Mobilizarea regimentului 69.

Budapesta, 17 Martie.

Regimentul 69 din Stahlweissenburg a plecat azi la Bilek în Bosnia. Odată cu el pleacă 80 de tunuri cu tir repede și o mare cantitate de munițiuni.

Bursa din Budapesta.

Budapesta, 17 Martie.

După panica de ieri bursa azi a fost ceva mai liniștită. La știrea războiului iminent cursurile au căzut foarte mult. La bursa de cereale grâul a fost de 28.50 cor. de mm.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 17 Martie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa	— — — 26 K. 55—26 K. 85 fl.
Din comitatul Albei	— 26 > 15 26 > 50 >
De Pesta	— — — 26 > 20—26 > 55 >
Bănățenesc	— — — 26 > 50—26 > 80 >
De Bacica	— — — 26 > 30—26 > 70 >
Săcară	— — — 19 > 70—19 > 90 >
Orzul de nutreț, calit. I.	17 > —17 > 20 >
> > calitatea a II.	16 > 50—16 > 80 >
Ovăs >	I. 17 > 55—18 > — >
> >	II. 17 > 25—17 > 55 >
Cucuruz	— — — 14 > 05—14 > 25 >

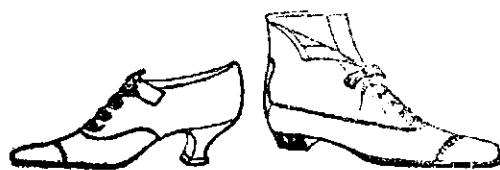
Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Szimonidesz și Raduch

pantofar

Kolozsvár, Vesselényi Miklós utca 4.

Își recomandă on. public din loc și provincie, marfa lor de prima calitate, care se bucură de bună reputație. Fac ghețe pentru picioare bolnave, mai departe ghețe moderne de copii, bărbați și dame din cel mai bun material și cu prețuri moderate.

„ Pentru comanda din provincie rugăm să ni-se trimită de model o ghiță veche.

Vânzare de altoi de viță.

Cine vorește struguri frumoși și sănătoși să se adreseze cu încredere către **VITYÉ MIKLÓS** la firma de viță de vie condusă cu multă conștiință în

— **Ös-Csanád**, — (com. Torontal) unde se găsesc cele mai variate altoaie de calitate Ia, soiuri de viță de vie pentru vin și struguri de conservat, precum și viță americană, netedă și cu rădăcini deasemenea se găsesc vițe de rangul II

cu prețul cel mai ieftin. Soiuri pentru chioscuri. Preț curent trimitem gratis și franco.

Dintre multele scrisori de recunoștință, publicăm una singură:

Tomaföld, (up. Szécsisziget, com. Zala) 1907 Sept. 30
Cele 800 de altoaie cu rădăcini comandate de la Dn au dat un rezultat foarte bun. Nici unul nu s'a mormit ci au crescut așa de lungi că au trecut de un par de 2 m. și a trebuit să tai din ei; soiurile sunt delicioase. Voi recomanda bucuros din ele prietenilor și cunoștințelor și te rog să mi trimiți un catalog privat la soiuri și prețuri. Cu stima Andrei Hajdu.

„MOLLY“

- In trei-zile face mânilor — atfelate și albe ca spuma.

Marca înregistrată.

Acest conservativ al mânilor, este compus din substanțe recunoscute de știința cosmetică modernă, ca cele mai bune și inofensive pentru catifelarea și îngrijirea mânilor și întrecerea efect. orice alt preparat de acest fel. Se strebuițează cu mult succes contra roșeții

mânilor și contra tuturor altor efectiuni a pielii mânilor.

„Molly“ este un remediu excelent pentru mânilor cari se ocupă regulat cu lucrul de casă; moaie pielea în scurt timp și dă mânilor o albeață foarte plăcută.

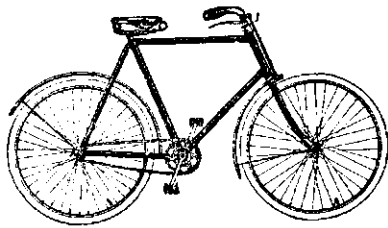
Prețul unui flacon 1 cor.

Se prepară și se vinde la:

Drougeria și parfumeria **NESTOR HANZU**
Arad, Weitzer János-utca 2.

Resch Ferencz

urmaș. lui Stamm Ede, mehanic.
Magazin de mașini de cusut și de biciclete, atelier de reparație.
Timișoara, **Temesvár**, Mercy-u. 4.

Cel mai vechiu și mai bine asortat magazin de mașini de cusut, de biciclete și atelier de reparație s.-ung.

Recomandă pe lângă garanție:

- Mașini de cusut pentru familie sistem Singer dela . . . Cor. 60
- Mașini de cusut pentru familie sistem Ringschiff dela . . Cor. 90
- Biciclete Cor. 100
- Gramofoane Cor. 30

Schmidutz József

fabricant de instrumente muzicale și magazin de tot soiul de instr. muzicale.

KULA (comit. Baci).

Se capătă: **Violine, goarne, harmonice, tambure** și cele mai bune **gramofoane** precum și ori-ce **instrumente muzicale.**

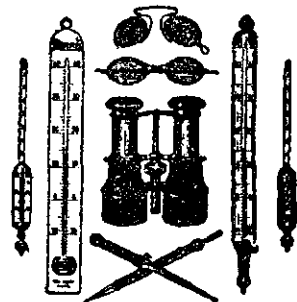

Primesc repararea a orice soi de instrumente muzicale cu prețuri ieftine și pe lângă garanție. Țin în depozit violine și cimbele fabricate în țară și străinătate precum și coarde de oțel englez pentru tambure.

PETRY ÁRPÁD

orologier și mehanic

Oradea-mare — **Nagyvárad**, Rákoczi ut 3.

Recomandă atelierul său bogat de **orologe, instrumente optice și de fotografat**; ține în magazin cele mai bune **orologe, ochelari, ochiane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator**

— pentru spirt și aier, — precum și tot felul de articlii pentru fotografat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de bransa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanție.

Procurați

dela librăria „**TRIBUNEI**“

Arad, str. Deák Ferencz 20

„Cantorul Bisericesc“

aranjat de

GEORGE BUJIGANU
învăț. în Deliblata.

Cel mai practic op bisericesc, cea mai bogată antalogie a cântărilor bisericești la români.

Indispensabila lui necesitate o documentează iuțala cu care a trecut prima ediție în un an 1000 exemplare.

Opul să extinde pe 444 pag. octav mare, pe 2 coloane, litere latine, tipar roșu-negru. Cuprinde rînduielele tuturor sărbătorilor de peste an, precum și tipul bisericesc. Op aprobat de consistor!

Legătură artistică, confecționat la prima compactorie din Budapesta.

Prețul unui exemplar broșat 10 cor., legat în pânză frumos aurit 12 cor., legătură lux 1/2 piele 14 cor. Lux nu se mai află, numai după comanda specială bucata 16 cor. plus porto postal 60 fil.

Fiecare exemplar e provăzut cu scuti-toare (tock).

Intrebuițarea „Cantorului Bis.“ dispensează pe toate celelalte cărți bisericești, ca: mineiul, triodul, penticostarul, molitvelnicul etc.

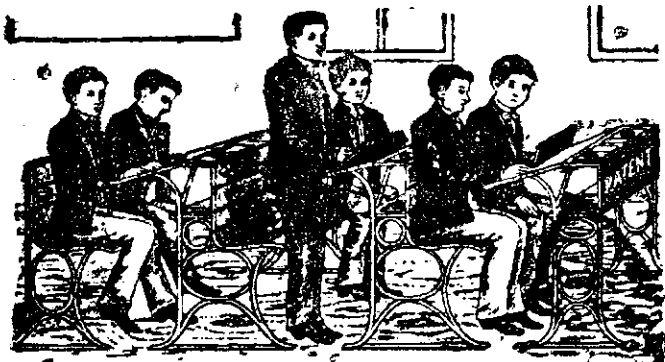
Pe table e gravată sfânta Treime și cei 4 evangeliști, după Smigelschi.

Raritate bisericească, mai 200 exemplare de vânzare.

Cel mai frumos dar de sărbători bisericilor și specialiștilor bisericești.

Administrația tipografiei și librăriei „**Tribunei**“.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
 și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
 și mobilarea lo-
 cuințelor, hotele-
 lor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
 teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lief-
 reză numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

KATZKY ANTAL

atelier mehanic de mașini de cusut
 și biciclete
 Temesvár, Belváros
 Lonovics-u. 6 sz. (Intra-
 rea prin partea str. Jenő főherceg).

Se angajază să repare și să procure *mașini de cusut, mașini de împletit ciorapi, biciclete motoare, automobile, gramofoane și mașini de scris, precum sonerii electrice și repararea telegrafelor de casă și introducerea lor.*

Tine în deposit *mașini de cusut vechi și biciclete, tot așa gramofoane și părți separate de mașini de cusut și biciclete.*

Mare asortiment în plăci românești pentru gramofoane cu diametru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.

Preț-curent gratuit și porto franco.

Cel dintâiu atelier de pietri monumentale aranjat
 cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
 și pietri de cimitir —
 Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
 Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárád, Nagyszoban, Déva și Bánpatak.

Magazin de artiele pentru biserici și preoți.

Aduc la cunoștința p. st. public, că în prăvălia mea a sosit
 noutățile de primăvară, precum:

Ștofe nouă englezești colorate pentru costumuri, poplin,
 greinadin, batisturi brodate, zefire, cretoane, albituri fe-
 melești gata, pânză de ață și de bumbac, șifon, covoare,
 perdele, fețe de pat și de masă, cordoane, umbrele de
 modă, batiste, și mulți alți artiele cari nu se pot înșira. Posta-
 vuri și stofe de reverenți sosite acum, brăuri preoțești
 de colorile roșu, vânăt, negru. Mare asortiment de stofe pen-
 — — — — — tru prapori și ornate bisericesti. — — — — —

— — Toate acestea se pot cumpăra în — —

Prăvălia de modă a lui

George Iancovici
 Arad, strada Forray Nr. 2/a.

F i r m ă r o m ă n e a s e ă .

TIPOGRAFIA GEORGE NICHIN — ARAD 1909.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11'—
„ „ box „ „ „ „ „ „ „ „ „	K 11'—
„ „ șevro pt dame cu bumbi	K 10'50
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	K 9'50
Jumătăți de șevro pentru dame . . .	K 8'—
Ghete tari de muncitori deia . . .	K 6'80
Ghete de copii dela	K 3'—

Material de I-a clasă.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
 și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
 interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
 sele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
 Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
 și demni de încredere.